

➤ **Inleiding bestuurskunde**

- 1ste les = zie notities + pptw
- 2de les : 30/09/2015
 - 1) Frontex : klassieke administratie op europees vlak
(werkt onafhankelijk = semi-overheid)
 - 2) Vrije centrumschool : private organisatie non-profit op lokaal vlak
(private org. et publiek doel : gefinancierd en erkend door de overheid maar opgericht door private)
 - 3) Donald Tusk: politieke klassieke administratie op europees vlak
 - 4) Stedelijke basisschool: private organisatie met publiek doel op lokaal niveau
(klassieke administratie op lokaal vlak) = als het zoals een agentschap is georganiseerd (met een raad van bestuur, eigen autonomie etc) dan is het een semi-overheid)
 - 5) Fons Leroy: politiek klassieke administratie op vlaams niveau
semi-overheid op vlaams niveau
 - 6) Minister van Overtveldt : politieke klassieke adm. Op federaal niveau
 - 7) GO! School : semioverheid op vlaams niveau
Opgericht door de vlaamse overheid : met eigen raad van bestuur :
semi-overheid op lokaal vlak
 - 8) Woestijvis : profit organisatie op vlaams niveau
 - 9) N-va : politiek klassieke adm. Op federaal niveau
(private organisatie met publiek doel : massale steun van de overheid
=> fed + vlaams
 - 10) Vrije universiteit brussel : private org. Non-prof. Op vlaams niveau
(privaat met publiek doel op vlaams niveau)
 - 11) FOD fin. : klassieke administratie : ambtelijk op nationaal niveau
 - 12) Etixx quickstep : profit organisatie op federaal niveau
 - 13) Bibliotheecaris : ambtelijk van klassieke administratie op lokaal niveau
(zou ook een semi-overheid kunnen zijn met eigen raad van bestuur)
 - 14) M. De Clercq: profit organisatie federaal niveau
(semi-overheid : eigen raad van bestuur)
 - 15) Biljartclub: profit organisatie : op lokaal niveau
(non-profit organisatie op lokaal niveau : hobby's etc)

Private organisaties met publiek doel = opgericht door burgers maar die erkend is door de overheid

- ⇒ Door het lezen van de casus (vluchtelingen) dan kan je de definitie van bestuurskunde toepassen.
- ⇒ Pag. 30 : al de factoren zijn erg belangrijk om te snappen hoe de asielcrisis op organisatorisch vlak wordt aangepakt.

➤ **Hoofdstuk 2 : Publiek en privaat**

- 30/09/2015
- Actua : de raad van bestuur van de VRT (n-va, open vld en cd&v) heeft het voorstel van de regering verworpen. => binnen de overheid zijn de relaties veel complexer!
- Publiek<=> privaat
 - ⇒ Hybride betekend dat verschillende organisaties steeds meer van publiek en privaat in zich hebben
- Gated community = alles is in privéhanden
 - ⇒ Veel mengvormen en het verschuift in tijd en ruimte
- Publieke en private goederen=> Wij gebruiken ec. Lib. onderscheid
 - ⇒ Publiek: openbaar bestuur, publieke sector(politiek).
 - ⇒ Privaat : markt en privésfeer (niet-politiek)
 - ⇒ Maar niet iedereen is het daar mee eens!
 - ⇒ De overheid moet optreden in 2 situaties die de markt niet aankan
 - Marktwerving is voor bepaalde goederen niet mogelijk
 - Marktwerving houdt geen rekening met externaliteiten (bedrijf maakt enorme winst, met invloed op het milieu)
Bedrijf : werkt niet met buitenlanders = schuift het probleem af op kosten van de samenleving .
 - ⇒ **Belangrijk : Tabel 1 : typologie van goederen**
 - Particuliere goederen : individuele consumptie en grote uitsluiting (bij een bepaalde prijs kunnen sommigen het niet betalen = voor de markt)(PRIVE)
 - Publieke goederen : je kan er niemand van uitsluiten en we gaan het gemeenschappelijk consumeren (zuivere lucht) + je kan er geen prijs op plakken (veiligheid wordt verzekerd door de politie = je kan er niemand uitsluiten en je kan er geen prijs op plakken)= gemeenschappelijk geconsumeerd! (OVERHEID)
 - Tolgoederen : wordt geconsumeerd door iedereen maar je kan er een prijs op plakken : je komt er maar binnen als je x- aantal euro betaald (overheid of uitbesteding?)
wegen = staatseigendom maar de tol en onderhoud is in private handen(spoorwegen)
 - Gemeenschappelijke gebruiksgoederen : je kan moeilijk mensen uitsluiten maar het wordt door iedereen gebruikt maar als iedereen in dezelfde rivier gaat vissen dan moet de overheid tussenkomen om het vissen te reguleren!(overheid of uitbesteding?)=> vooral natuurlijke bronnen
 - Het is niet de overheid of de markt, maar als burgers het zelf doen, dan werkt dat beter dan wanneer het door de markt of de overheid gebeurt (volgens Ostrom)= als de gebruikers het zelf doen op basis van vertrouwen, dan is het voor iedereen zijn/haar gemeenschappelijke toekomst! => is het niet beter dat dit onderling wordt beheerd : de overheid bakent

minimale kaders af maar voor de rest moet alles onderling overeengekomen worden.=> overheid zorgt voor de minimale omkadering!

- ⇒ Externaliteiten
 - De marktwerking verloopt vaak imperfect omdat mensen en bedrijven in hun beslissingen alleen kijken naar kosten en baten voor zichzelf maar niet voor ruimere samenleving: daardoor is overheidsoptreden nodig
 - Positief : scholen door katholieken : wordt gesubsidieerd
 - Negatief : schadelijke gevolgen van roken wordt gesanctioneerd
- ⇒ Marktfalen en marktimperfections
 - Marktfalen: dit kan de markt gewoon niet (publieke goederen en externaliteiten)
 - Marktimperfections : de markt kan dit wel maar werkt niet goed : scheefgroeiende markt (monopolies, kartels, asymmetrische info, prijsafspraken.
- ⇒ Opdracht? Waar zou je onderwijs plaatsen bij de soorten goederen
- ⇒ Het klassieke liberale onderscheid schiet tekort.
 - De staat was nodig om de markt te creëren. (eerst was er de overheid en dan pas de markt)= zonder de staat is er geen goed functionerende markt.
 - Vb. Op een markt toekomen waar er geen overheid is : geen kwaliteitscontroles => waar moet je klacht neerleggen?
 - => De staat zorgt voor het juridische kader en zonder dit kader is er geen goed functionerende markt!
 - “de utopie van de vrije markt”
- Publieke en private organisaties
 - ⇒ Steeds meer zien we dat de grenzen tussen de verschillende soorten bedrijven vervagen;
 - ⇒ Privaatrechtelijke rechtsvorm : men maakt gebruik van bepaalde rechtsvormen die in het privaatrecht gehanteerd worden (NV, VZW,BVBA)
 - ⇒ Publiekrechtelijke rechtsvorm : het kader van deze organisaties ligt vast in de wetgeving die ze opricht
 - Soms wordt er voor de “soepelheid” van het bedrijf(publiek) gekozen voor een privaatrechtelijke rechtsvorm (nv etc. :)
 - ⇒ Model van Perry en Rainy (2003)
 - ⇒ Model van Bozeman
 - ⇒ **Model van Montfort(pag.58)** = verschillende dimensies uit elkaar kunnen houden.
 - Publiek (bibliotheek) <=>Vrt/proximus <=>Privaat (colruyt)
 - ⇒ Gevolgen van het publiek zijn

- Publieke diensten zijn dwingend, monopolistisch en onvermijdbaar (overheid kiest zijn klanten niet en kunnen niet kiezen)
 - Speciale positie van overheid leidt tot uitgebreide formele en wettelijke beperkingen/bepalingen en toezicht (transparant, eerlijkheid, rechtvaardig,...)(uitzetting van huis, heeft veel juridische regels => profit bedrijven hebben dat niet)Als we geen regels zouden hebben, is de burger rechteloos tegen de overheid.
 - Intensieve politieke invloed : publieke managers werken in een politieke context (partijen, belangengroepen, media etc.)
- ⇒ Impact op organisaties
- Publieke organisaties hebben veelvuldige ,vage en conflicterende doelstellingen => inkomsten vergaren maar ook de arme mensen helpen : Wicked issues = doelen-> weg ernaar -> evaluatie = als het geen wicked issue is dan kan je dat evengoed privatiseren!
 - Overheidsmanager werkt met politici en heeft dus ook een politieke rol (verzoening van intern management met politieke interventies en verwachtingen)
 - Publieke org. Hebben te maken met “ red tape”
“one person’s red tape is another’s treasured safeguard”
- ⇒ Het gevaarlijke begrip winst
- Lijkt eenduidig en eenvoudig
 - Het multi-interpreteerbare begrip “winst” in de profitsector.
 - Wat meer “opbrengt” is ook in een bedrijf niet zo causaal aan te duiden
 - Investering in vorming of in de personeelsdienst
 - Problematiek van externe kosten : veel winst maar veel invloed op milieu = winst ligt dus lager
- ⇒ De stereotype benadering
- “one best way to organise” = volgens het private model (voor de overheid) => zeer stereotiep! En wordt nu niet echt meer gezegd!
 - Bedrijfsleven heeft zich zeer erg gespiegeld aan de manier waarop het leger is opgebouwd
 - Informatiseren = publieke uitvinding
 - Op vlak van personeelszaken heeft de overheid veel geleerd van de bedrijven
 - Zie boek = iphone voorbeeld!het toont aan dat de scheiding van markt en overheid niet waar is : zonder dat de overheid in het begin de kosten op zich nam van de innovatieve fase, dan zou er van de iphone geen sprake geweest zijn!Een bedrijf gaat niet echt grote risico’s nemen, de staat dus wel. => wat krijgt de staat er van terug? “ de ondernemende staat “ – mazzucato

- Publieke sector is minder efficiënt (pag.63)
het is soms efficiënter dat de overheid zelf iets doet dan het uit te besteden (informatisering van de Vlaamse Overheid) soms werkt het en soms ook niet! Overheid –publiek
privatesamenw-privaat
 - Overheidspersoneel moet steeds rekening houden met de vorm van politiek correct denken (people-planet-profit zowel privaat als publiek)
 - Private sector heeft concurrenten en dat zorg voor efficiëntie en dat heeft de publieke sector niet!
- ⇒ Hybriditeit (snel lezen)(pag. 67-68)
- PPS : publiek private samenwerking(proximus) + contractuele uitbestedingen zoals het aanleggen van wegen.
 - PPS = een sterke overheid trekt sterkt bedrijven aan
 - Malafide bedrijven gaan zich vooral gaan vestigen waar er een niet zo sterke overheid is (snelle lezing vanaf pag.65) => schema scholenbouw in Vlaanderen niet kennen!

➤ **Les 3 : 07/10/2015**

- Voorbereiding : welk soort goed is onderwijs?
 - ⇒ Ik zou het lager en middelbaar onderwijs onderbrengen in de categorie publieke goederen omdat er weinig uitsluiting is (leerplicht tot 18) en het is een goed dat gemeenschappelijk geconsumeerd wordt
 - ⇒ De universiteit zou ik dan onderbrengen in de categorie tolgoederen omdat er een hoge mate van uitsluiting is (het inschrijvingsgeld + geld voor de boeken etc. Is hoog waardoor veel mensen niet voor een universitaire opleiding gaan kiezen) maar het wordt nog altijd gemeenschappelijk geconsumeerd.
 - ⇒ Al het onderwijs is tolgoed.(op economisch vlak)
 - Je kunt in principe allemaal les volgen maar als je het niet kan betalen kan je geen les volgen!
 - Onderwijs is een quasi-publiek goed = economisch gezien kan je iemand met gemak uitsluiten: zowel de overheid als het individu worden er beter van.
 - Zie dia 7 : soorten goederen
 - IDEM : bibliotheek : je kan mensen uitsluiten (100Euro/Kr) en het kan door iedereen gebruikt worden, maar het belang ervan is zo immens belangrijk dat het als een quasi-publiek goed wordt aanzien.
- Algemene veiligheid : op straten en pleinen is het een publiek goed : je kan onmogelijk iemand uitsluiten! (free rider = genieten zonder te betalen)
 - ⇒ veiligheid in een winkelcentrum/bedrijfszone is een tolgoed
 - ⇒ wie op persoonlijke kosten zich volledig laat bewaken door een private firma : privaat goed

➤ **Hoofdstuk 3 : maatschappij, bestuur en overheid**

- Er is een constante wisselwerking tussen de maatschappij -> overheid en -> bestuurskunde

- Er waren vroeger al verschillende bestuursvormen maar de wetenschap van het onderzoeken van besturen (bestuurskunde) is nog maar een recent fenomeen.
 - ⇒ Napoleon : heeft de burgerlijke stand opgericht en heeft de besturen van de provincies/arrondissementen opgericht + gouverneur (spion van de Fransen)
 - ⇒ Steden hadden een veel sterker bestuur dan de centrale besturen!
- Tegen 1900 begon het overheidsapparaat te groeien waardoor er op dat moment mensen zoals woodrow Wilson, Max Weber etc. Over de studie van het bestuur begonnen.
- Voorwetenschappelijke fase
 - ⇒ bestuur van overheid ethisch bekeken : wat is goed bestuur
 - ⇒ bestuur en overheid praktisch bekeken (vorstenspiegels : handboeken voor huishoudkunde in de middeleeuwen)= vb. Il Principe van Machiavelli
 - ⇒
- Voor de natie-staat (18de eeuw)
 - ⇒ Nauwelijks vaste territoria
 - ⇒ Zwakke centrale overheid : weinig ambtenaren
 - ⇒ Ambtenaren waren dienaren van heersers = de vorsten konden de ambtenaren zomaar ontslaan
 - ⇒ Bestuursvormen
 - Zeer gedecentraliseerd(stadstaten)
 - Gericht op zelfsturing (polderbestuur = gemeenschappelijke gebruiksgoederen)
 - Pps Avant la lettre : standsbesturen werkten al goed samen met de gilden en ambachten.
- Nachtwakersstaat(1800-1870)
 - ⇒ maatschappelijke functie
 - verdedigen van territorium (defensie)
 - garanderen van interne orde (justitie)
 - innen van belastingen(financiën)
 - ook al : ministerie van openbare werken
 - ⇒ België 1870 : 10% bbp -> 2015 : 54% BBP
 - groei van industrialisering
 - verlichtingsdenken
 - ambtenaren : werkend voor de staat
 - ⇒ => Rol van de overheid : staat die alleen nog de minimale dingen doet : niet zorgen voor onderwijs, welvaart, gezondheidszorg (alles privatiseren)
 - ⇒ Bestuurskunde was toen eigenlijk bestuursrecht
 - besturen : rechtsregels controleren en toepassen
 -
- Infrastructuursstaat
 - ⇒ Enorme industrialisatie + immigratie
 - ⇒ Sterke corruptie (bossisme in VS)
 - ⇒ fysieke overheid : infrastructuur + uitbreiding ministeries

- ⇒ roep naar interventie omwille van wantoestanden
- ⇒ veel lokaal initiatief en sterke rol van lokale besturen
- ⇒ veel burgerinitiatieven
- Bestuurskunde : The founding fathers
 - ⇒ Woodrow Wilson en Frank Goodnow(USA)
 - Scheiding politiek <=> administratie verzet zich tegen inmenging van politici
 - Spoils system: vriendschapspolitiek (vs merit systeem : iedereen eerlijke kans en moet hetzelfde examen afleggen)
 - Willson zegt dat de politici de ambtenaren moeten aanzien als de professionals (**there is no republican way to build a road**) = politici moeten de beslissing nemen maar de ambtenaren hun werk laten doen
 - Ambtenaren erkennen als professionals
 - Privaat management als na te volgen voorbeeld (“**one way to organize**”) => overheid moet de bedrijven als voorbeeld nemen(= zie ook nieuw publiek management)
 - Ook groot wantrouwen tegen ambtenarij (engelse bezetting), werkt tot nu door
 - Politiek beïnvloedt de ambtenaren
 - ⇒ Max Weber (Europa) : de leer van de bureaucratie
 - Ambtenaren domineren steeds meer de politiek => er was op dat moment in Duitsland veel chaos en vaak een nieuwe regering maar de ambtenaren die blijven en bouwen ervaring op!
 - Naar een rationele bureaucratische organisatie weg van de traditionele gezagsvormen => niet het negatieve beeld dat we er nu van hebben : iedereen weet wat hij moet doen, duidelijke bevelstructuur, mensen zijn geselecteerd op basis van competentie!
 - Noodzakelijke conditie voor een kapitalistisch systeem : je kan geen sterke bedrijven hebben als je geen goed uitgebouwd bedrijf hebt dat uitgebouwd is als een bureaucratie
 - geldig voor bedrijven en voor de overheid
 -
- Scientific Management
 - ⇒ Plaats in de tijd : overheid veel repetitieve taken, “bandwerk” + laaggeschoolden
 - rationele benadering
 - “one best way”
 - veel basisbegrippen uit organisatiewetenschappen kregen vorm
 - staf en lijn
 - ⇒ Taylor = maakte nutteloze formules : alles kan je telen en meten
 - ⇒ Fayol : gericht op basisfuncties en principes van management

- Administration = koppeling van alle functies = overkoepeling van alles!(nu = management)
- Praktisch maar niet wetenschappelijk : de mens als machine+ verwaarlozing van de omgeving van de organisatie (intern, soort van...)
- ⇒ Staf en Lijn
 - Lijndiensten : zijn productgericht en klantgericht (verticaal = brandweer, ruimtelijke ordening)
 - stafdiensten : nodig voor het functioneren van geheel : je ziet hier niets van als consument (horizontaal = facility, human resources)
 -
- Herbert Simon (1916-2001)
 - ⇒ 1978 : nobelprijs economie
 - ⇒ 1947 : administrative behavior ... <=> tegenover het economisch theorie
 - ⇒ Bounded rationality : beslissingen nemen is geconditioneerd door heel andere factoren
 - IGOP-Concept
 - Kenmerken van Individuen : iedereen is anders! Dit stuurt al een groot deel van de bestuurskunde : stress, familiesituatie karakter etc.
 - functioneren van **G**roepen : geen formele groepen :kleine groepsfenomenen hebben een belangrijke invloed op het bestuur : groepsdruk/dunk
 - kenmerken van **O**rganisatiestructuur en –cultuur : binnen bepaalde diensten ontwikkeld er zich een verschillende culturen
 - functioneren van **P**olitiek (macht en belangen in organisatie) : politiek binnen Ugent : interne politiek : prof beschermd zijn assistenten.
- Welvaartstaat (1919-1976 => ook tot nu! = verzorgingsstaat)
 - ⇒ Enorme opkomst van de middenklasse
 - ⇒ Expo '58 : enorme positieve visie
 - ⇒ Opkomen van de verzuiling!
 - ⇒ Europeanisering !
 - John Keynes : je moet als overheid investeren in de economie tijdens een economische crisis (deficit spending)
 -
- Welvaartstaat (na WOII)
 - Keynesianisme = overheid komt tussen
 - Maakbaarheidsideaal :plannende rol van de overheid
 - centralisatie is de basisbeweging (vanuit brussel stuurt men het pensioen; sociale zekerheid ect.)
 - overheid verzekert rechten : verzorgingsstaat : OCMW = maatschappelijk welzijn!

- Vanaf '60 werden er verschillende ministeries uitgebouwd: cultuur, welzijn; zorg
 - Specialistie binnen bepaalde ministeries
 - Professionalisering : toegespitste opleidingen (sociaal werk, cultuur , sport)
- Verkokering
 - Sectoreale beleidsilo's met eigen cultuur en routines
 - Aparte lijnen met middenveld (en organisatie in de zorg)
 - Aparte lijnen met lokale besturen: lokaal bestuur met professionals => middenveld met dezelfde prof. => centrale overheid ook met eigen prof. Van dat bepaald onderwerp maar geen interactie met mensen van de andere "Silo's"
-
- ⇒ Rol van bestuurskunde in de welvaartstaat
 - Systeemdenken (Easton)
 - beleidswetenschap (Dror, Lindblom)
 - Complexere modellen om politiek- ambtelijke verhoudingen te beschrijven
 - Rol van ambtenaren in de "uitvoering" van beleid (of implementatie)
 - Street level bureaucrats (lindblom h10) = je maakt keuzes in de uitvoering!
-
- ⇒ Human Resources Management (1950-60)
 - Participatie, democratie
 - Tegen het Taylorisme : mens is meer dan hetgeen te meten valt
 - belang van leren en bijscholen
- ⇒ Kritische bestuurskunde
 - bestuurskunde maakt deel uit van de beheersing door het systeem
 - ambtenaren zijn nooit neutraal en moeten opkomen voor hun mensen maar hoever gaat dat??
 - radicale decentralisatie om mensen meer greep te geven op hun eigen leefomgeving(mensen van de werkvloer moeten mee kunnen beslissen, want zij hebben het meeste gevoel met het werk!)
- Grenzen aan de groei (1973-tot nu)
 - ⇒ Economische crisis
 - ⇒ Onbetaalbaarheid van de verzorgingsstaat
 - ⇒ Falen van de overheid op verschillende vlakken
 - Privatisering : the government is not the solution to our problem, the government is the problem!
 - Desinvestering waar we nu de problemen van merken
 - Negatieve houding tov de overheid => veel privatisering!

- ⇒ Public Choice theory(economische theorie : hfdstk 4)
- ⇒ Principal agent theory(economische theorie : hfdstk 4)
 - Zeer zware kritiek op de overheid omdat deze niet goed functioneert => ze zoomen heel erg in op het gedrag van mensen
 - Ambtenaren zijn niet neutraal maar streven ook naar zo veel mogelijk macht en een hoog mogelijk loon.
- Bestuurskunde
 - ⇒ Klassieke institutioalisme : objectieve regels sturen gedrag van mensen en organisaties
 - ⇒ Neo- institutionalisme (March and Olsen, 1984)
 - 2 gemeentes vergelijken : alle gemeenten hebben dezelfde structuur => dit is niet waar : het feitelijke werken van op het zicht identieke gelijke organisaties , werken niet gelijk!
 - iets dat zich verankerd heeft in de organisatie(iets is gegroeid door de organisatie) een gedrag of gedachtengang => die staan negatief tegenover een vernieuwing
 - Variabelen die in een organisatie spelen en waardoor de gelijke organisaties , toch anders functioneren!(koffiepauzes binnen een organisaties, zijn instituties)
 - Welke factoren verklaren het verschil tussen de organisaties (die op het eerste zicht , dezelfde zijn)
 - instituties verklaren de weerstand tegen veranderingen (kloof tussen theorie van de verandering en de praktijk van verandering)
 - economische instituties (kosten(energie etc.)- batenbalans die iedereen maakt binnen een organisatie en waardoor iemand voor of tegen innovatie is)
 - historische institutie : gaan over het feit dat het verleden u altijd achtervolgd : en dit heeft invloed op u besluitvorming
 - normatieve/culturele institutie : conservatieve etc. Theorieën binnen een bepaalde organisatie
 - ⇒ Mens krijgt zicht op hoe de organisaties functioneren en dit zorgt voor de kritiek op de overheid!
 - ⇒
- New Public management(marktgericht denken)
 - ⇒ Zie hoofdstuk 4
 - Meer concurrentie binnen de publieke sfeer zodat macht van ambtenaren vermindert
 - verzelfstandiging zodat ambtenaren meer gepersonaliseerd kunnen worden
 - uitbesteding van zaken aan de private sector (privatisering en dit kan tot grotere efficiëntie leiden)
 - ⇒ Kritiek op NPM => New Public Governance ==> privatisering is toch niet zo fantastisch dus moet de overheid terug dingen komen

reguleren! : privatisering zonder regulering van de overheid werkt niet!

⇒

- Recente trends

- ⇒ Globalisering en lokaliseing : sterke steden n globalisering (glacalisering)

- ⇒ Migratie

- ⇒ erosie van hiërarchie en vertegenwoordiging

- ⇒ informatisering

- Nieuwe breuklijnen

- Diploma <-> democratie (kloof tussen geschoolden en ongeschoolden) => heel ons systeem bevoordeeld steeds meer hooggeschoolden

- ecologische breuklijn

- multiculturele breuklijn

- breuklijn tussen stad en rand (platteland)

-

- ⇒ Herwaardering van de overheid

- Europeanisering en “multi-level governance”

- decentralisering

- glocalisering

- anders functionerende overheid

- hoe ga je als stad om met de burgerinitiatieven?

-

- Governance is het koepelconcept voor anders functionerende overheid

- ⇒ Overheid als regulator of “meta-governor)

- ⇒ overheid in netwerksturing met private actoren

- ⇒ npg ipv npm

- ⇒ Postmodernisme : de illusie van controle en van sturing (nog nooit zoveel plannen en nog nooit zoveel onzekerheid) het in vraag stellen van de maakbaarheid van de overheid en de maatschappij

- ⇒ Modernisme : we kunnen alles maken en sturen!

- ⇒

- Overzicht van de organisaties

- Fase 1 (jaren 20-30)

- ⇒ Formele en rationele organisatie

- ⇒ Zeer gesloten , kijkt enkel naar zichzelf en heeft geen oog voor de omgeving

- Fase 2('50-60)

- ⇒ Een organisatie functioneerd niet zoals het op papier staat : het is intern zoals een netwerk : er ontstaan informele relaties tussen de mensen

- ⇒ De reële organisatie van een organisatie is anders dan de officiële organisatie (coalities, relaties etc.)

- ⇒ intraorganisatorisch (binnen de organisatie) / Harde lijn rond de organisatie

- Fase 3 ('70-80)
 - ⇒ We krijgen veel meer invloed van de omgeving op de organisatie (kijk naar de omgeving : NPM = vermarkten en zeer klantgericht werken! Omgeving is zeer belangrijk) = zachte lijn rond de organisatie
 - ⇒ Open kijk naar de organisatie => men krijgt oog voor de omgeving
- Fase 4 ('80-'90)
 - ⇒ Relaties met omgeving maar ook sterke relaties tussen verschillende organisaties
 - ⇒ de meest moderne kijk
 - ⇒
- Evolutie organisatievormen
 - ⇒ Fase 1 en 2 zijn intra-organisatorisch en dit wil zeggen dat men geen oog heeft voor de omgeving
 - ⇒ Fase 3 en 4 is inter-organisatorisch : de omgeving is belangrijk en de netwerken met andere organisaties zijn zeer belangrijk : het vergt andere competenties
 - ⇒

➤ **Hoofdstuk 4 : van bureaucratie over NPM naar NPG**

- Manieren van kijken naar de werking van de overheid!
- Neo-weberiaanse benadering (Hiërarchie): de overheid organiseert zichzelf
- npm : Markt = marktdenken : kritisch kijken naar de overheid en zijn functioneren
- npg : netwerk : een overheid die samenwerkt
- schema is geen historisch overzicht!
- Het bureaucratisch organisatie-model
 - ⇒ ideaaltype
 - ⇒ Max Weber
 - ⇒ Andere vorm van kijken naar de ambtenaar
 - ⇒ Charismatisch gezag moet veranderd worden naar legaal gezag(we gehoorzamen de wet via de persoon die de wet vertegenwoordigd => hebben een legale positie verworven)
 - ⇒ moderne staat en kapitalisme vereisen een legaal gezag
 - ⇒ Rationele bureaucratie
 - Gevaar dat ambtenaren een grote macht krijgen (door hun kennis) => controle op bureaucratie is van groot belang
 - Fase 1= bureaucratische organisatie : 1 weet alles wat er op de andere ¾ niveaus gebeurt en die wordt ook het meeste betaald : communicatie volgens de lijnen van de hiërarchie : iedereen weet wat er gebeurt
 - Elk werkt op zijn niveau het meest competent(oudste = hoofd!) = diploma gelijkstellen met competentie : niveaus
 - vb. Brandweer : een goed geoliede machine : iedereen is ingespeeld op elkaar! : die “machine” kunnen we vaak ook niet missen.

- examens zodat de politici niet zijn eigen mensen kunnen aanstellen + de ambtenaar die een vaste benoeming krijgt: om ambtenaren niet in de verleiding te brengen om corrupt te worden
-
- ⇒ Kenmerken van bureaucratie
 - Continuïteit en geregeld
 - competenties en taakomschrijvingen met de bepaalde bevoegdheden(met sanctiemogelijkheid)
 - competenties zijn hiërarchisch gerangschikt zodat de controle van bovenaf en beroepsmogelijkheid van onderaf gegarandeerd zijn.
 - Geen partijpolitieke benoemingen
 - Vaste regels
 - bestuur middelen zijn eigendom van de organisatie en niet van de ambtenaar
 - taken worden uitgeoefend volgens vaste regels
 - ambtenaren : zakelijke transactie
 - via schriftelijke akten (alle bestuurshandelingen)
- ⇒ Ambtenaren
 - Ambtenaar is als persoon vrij
 - vaste ambtelijke hiërarchie
 - arbeidscontract
 - benoemd en niet verkozen
 - vakbekwaamheid door diploma en examen
 - Salaris hangt af van hiërarchische positie
 - Hoofdberoep
 - Carrière
 - onderworpen aan controle
 - prestaties leveren!
- ⇒ Weber en de politici
 - Controle op bureaucratie : kerntaak van politici
 - Politici zijn verkozen
 - Ambtenaren functioneren identiek, welke ook de kleur is van de politici
 - ambtenaar krijgt vaste aanstellingen : hoog pensioen
 -
- Kritiek op het bureaucratische model
 - ⇒ Bestuurssociologie
 - Dysfuncties in het bureaucratisch model
 - Veel ambtenaren proberen conform te zijn met de regels, of die nu goed of slecht zijn => regels worden belangrijker dan het doel van de organisatie
 - Een bureaucratie reageert niet op signalen van de omgeving : zeer gesloten en met het risico dat de omgeving uw relevantie in vraag stelt

- Feitelijke functioneren van bureaucratie (fase 2)
- Crozier : spanning tussen ambtelijke top en uitvoerders
 - Tussen drang tot controle en neiging tot vrijheid en ruimte : machtsrelatie tussen strata in de organisatie : ze doen het niet zoals hij het wil : hij maakt meer regels – doen het nog altijd niet – nieuwe regels => vicieuze cirkel
 - Korpschef wil weten wat de patrouille doet : korpschef gaat mee op patrouille : op dat moment doen ze alles volgens het boekje, maar als hij er niet meer bij is, dan doen ze het op hun eigen manier
 - Stiptheidsactie : alles doen zoals het zou moeten, en dus werkt er niets meer goed!

⇒ Economie

- Public Choice : economische theorie vanaf jaren 50-60 waarbij men vanuit de economie het gedrag van de organisatie is gaan ontleden: gedrag van mensen binnen een organisatie wordt bepaald door nutsmaximalisatie
- publieke actoren gedragen zich in de publieke sfeer als op een markt (ze willen hun eigen nutsmaximalisatie nastreven)
- de bureaucratie wordt beschouwd als een atomisch geheel waarin elke groepering haar eigen doelstelling nastreeft.
=> vanuit welke motieven handelt iemand : eigenbelang!
 - 5 types van eigenbelang door Downs
 - klimmers : diegene die geobsedeerd zijn door macht, geld en prestige
 - conservers : eigen belang is dat er zo weinig mogelijk veranderd
 - gedreven door steun aan politici
 - gedreven door het beroep
 - gedreven vanuit een breed algemeen belang
 - => bureaucratische ambtenaar volgens weber bestaat eigenlijk niet! : eigenbelang moet zeer breed geïnterpreteerd worden : het reël functioneren komt niet overeen met het bureaucratische functioneren van de ambtenaren
- Principal Agent-Theorie
 - Kiezer = principaal , parlement = agent
 - Parlement = principaal, regering = agent
 - regering = principaal , ambtenaren = agent
 - leidende ambtenaar = principaal , uitvoerende ambtenaren = agent
 - => Op elke van deze lijnen zit eens serieuze storing waardoor dat de agent niet zomaar de uitvoerder is!

De agent is in theorie de uitvoerder maar in praktijk kan de agent het gedrag van de principaal aansturen.
Informatie-asymmetrie : door de betere info kan de agent meer invloed hebben op de principaal dan omgekeerd

- William Niskanen : budgetmaximalisatie stuurt gedrag van ambtenaren (pag. 105) => bv. Burgemeester is afhankelijk van de info die hij krijgt van de agent.: informatieasymmetrie
- organizational slack : grotere kostprijs dan eigenlijk nodig is om efficiënt te werken.
- => privatiseren zorgt voor het verwijderen van de inefficiënte bureaucratische ambtenaren die naar budgetmaximalisatie streven.

○

⇒ Oefening Principal-agent

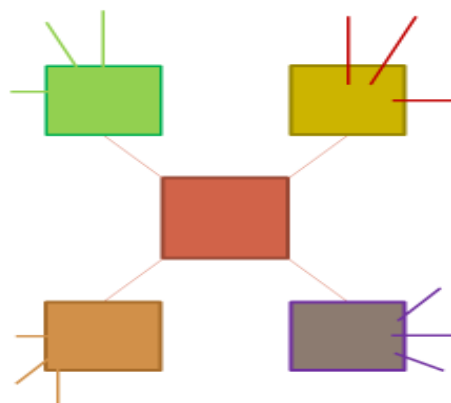
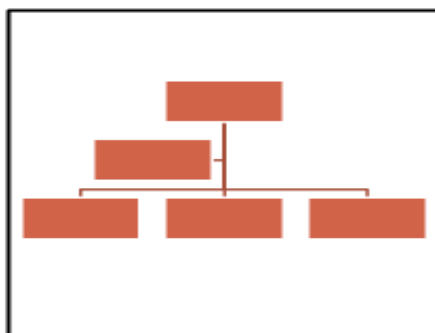
- Referendum(kiezer-parlement)
- Beheersovereenkomst (bv met de VRT)(regering-top)
- Openbaarheid van bestuur(kiezer-parlement/regering/top ambtenaren)
- “klokkenluider” –regelingen(regering-topambtenaren)
- parlementaire onderzoekscommissie(parlement-regering)
- Functioneringsgesprek en evaluatie van personeel(top-uitv.)
- Prestatiebegroting(outputgericht)(parlement-regering)
- Prestatiemeting van politiepatrouilles(top-uitvoerend)
- G-1000 en deliberatieve democratievormen(kiezer-parlem.)
- Overheidssteun voor kranten(kiezer-parl.)
- Ombudsdienst (?)
-

○ Nieuw Publiek Management

⇒ Slide 23 : zeer belangrijk christopher Hood(pag. 107-108)

- Meer verantwoordelijkheid voor topmanagers : verandering tussen regering en ambtenaren => accountability : gaat over verwachting en verantwoordelijkheid : politici moeten de ambtenaren opdrachten geven waarbinnen ze een succes moeten boeken
- Duidelijke meting en normen van prestatie : zeer belangrijk in NPM. => je kunt maar iemand verantwoordelijk maken als je helder bent over je doelen(makkelijker gezegd dan politiek gedaan)
- Grotere nadruk op prestatie (output) : vda heeft x-aantal output (aantal geholpen mensen) : we gaan mensen afrekenen op prestatie : niet alleen de regels van de bureaucratie zijn belangrijk : hoe je het doet is het niet belangrijk, zolang je de criteria maar behaalt
- desegregatie van grote bureaucratieën : zie figuur : links : typische bureaucratie => rechts : de overheidsadministratie

- sterk wordt gereduceerd en de andere taken worden
- geprivatiseerd/ Er wordt een bedrijf van gemaakt en wordt dan afgerekend op de resultaten
=> redenering is : wanneer je dit doet de verzelfstandige diensten moeten zelf met de markt concurreren en niet zoals in een bureaucratie gewoon wordt beschermd door de hiërarchie, de bedrijven hebben dan een rechtstreekse “band” met de burger en heeft er alle belang bij dat deze tevreden
- wordt gehouden. (efficiënter, meer op de macht, productiever, autonomer)verticaal naar horizontaal model, wat er moet geproduceerd worden wordt centraal beslist en dan uitgevoerd door de verschillende “autonome” productie-eenheden. => eenheden meer in een concurrentiële situatie (met contracten).
In het npm is men tegen de vast benoemde ambtenaren en voor de contractuele ambtenaren
- Meer concurrentie binnen de publieke sector : we gaan ze laten concurreren met de markt om zo te zien of ze het niet beter kunnen uitbesteden en zo efficiënter zou kunnen zijn.
- Managementtechnieken uit de private sector : mensen direct kunnen aanwerven via contracten en niet zoals in de bureaucratie een aanwerfprocedure van ongeveer 3 maanden
- Nadruk op discipline en zuinigheid bij het gebruik van publieke middelen : weerstaan van vakbondseisen : De grote vijand van het npm is de vakbond

- => filosofie van het NIEUW PUBLIEK MANAGEMENT!

Links : De bureaucratische opbouw van een organisatie

Rechts: een opbouw die zou passen bij het Nieuwe Publieke Management waarbij de productie-eenheden worden uitbesteedt via contracten en dat er eigenlijk slechts een “kernoverheid” overblijft

Doctrine	Betekenis	Rechtvaardiging
1. Meer verantwoordelijkheid voor het topmanagement	Zichtbare en duidelijke bevoegdheden voor het topmanagement	Accountability vereist duidelijke toedeling van verantwoordelijkheden
2. Duidelijke meting en normen voor prestaties	Definiëren van doelen, liefst gekwantificeerd	Accountability vereist een heldere uiteenzetting van doelen
3. Grotere nadruk op output-controle	Budgetten gebaseerd op prestatie; opheffen van bureaucratische personeels-systemen	Benadrukt resultaten in plaats van procedures
4. Desaggregatie van grote bureaucratieën	Van gecentraliseerde organisatietypen naar gedecentraliseerde productgerichte organisatie-eenheden (zie figuur Flipje hierboven)	Behoeftte aan 'manageable' eenheden. Scheiding tussen voorziening en productie. Efficiëntievoordelen door gebruik van contracten, zowel binnen als buiten de publieke sector.
5. Meer concurrentie binnen de publieke sector	Tijdelijke contracten en openbare aanbesteding	Concurrentie is de sleutel voor lagere kosten en betere prestaties
6. Nadruk op managementtechnieken uit de private sector	Afzwakken van public service ethiek. Meer flexibiliteit bij recruitering en beloning, meer gebruik van public relations.	Behoeftte aan 'succesvolle' technieken uit de private sector
7. Nadruk op discipline en zuinigheid bij het gebruik van publieke middelen	Snijden van directe kosten, verhogen van arbeidsdiscipline, weerstaan van vakbondseisen, minder toegeeflijkheid aan bedrijfsleven	Behoeftte om meer te doen met minder, 'more with less'

⇒ Osborne en Gaebler (1992 p.118)

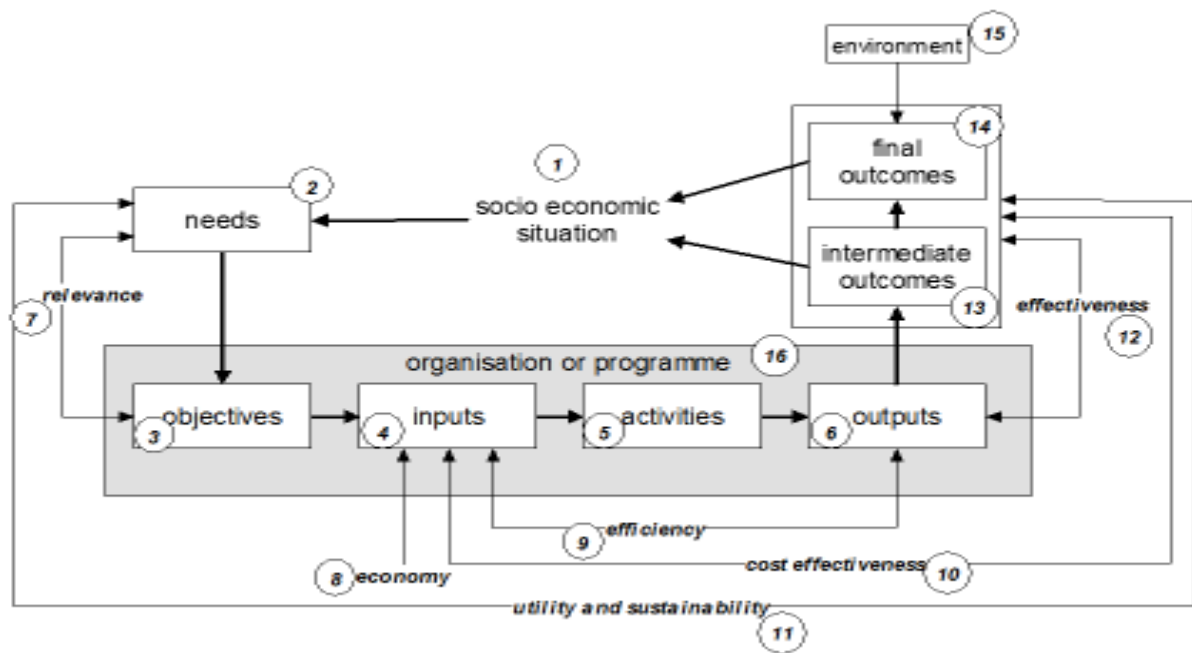
- Voorkom de kosten door preventief te gaan werken

- Decentraliseren => zo dicht mogelijk bij de burger/consument
vb. : een schoolbestuur autonoom laten : en dus niet alles door Brussel laten aansturen
- Community owned government : als private initiatieven iets willen oprichten moet dit positief gestimuleerd worden
- ⇒ Drietrapsraket
 - Privatisering : wat doet de overheid niet meer? Wat stoot men af? => onderwijs is geen kerntaak van de lokale overheid(in sommige gemeenten) “ wat zijn de kerntaken”?
 - Verzelfstandiging : het zo veel mogelijk op afstand plaatsen (schema van Filipje) => wat we nog overhouden gaan we verzelfstandigen)
 - Private managementtechnieken : en al hetgeen dat we niet verzelfstandigen moet zo efficiënt mogelijk worden georganiseerd(prestatiegericht, etc.)
- ⇒ De uitwerking van het NPM verschilt van land tot land
 - Veel minder radicaal hier <=> Nieuw-Zeeland
 - Veel landen die het npm al hadden toegepast, komen nu al vaak wat terug op al het privatiseren
 - Pollite en Bouckaert = de 4 M's (niet zo belangrijk)
 - Maintain : Duitsland(veel zeggen, niets veranderen)
 - Modernize : België(belangrijke veranderingen)
 - Marketize : zo veel mogelijk competitie en markt door uitbesteding
 - Minimal State : (vroere) Nieuw-Zeeland : zo weinig mogelijk inmenging : nachtwakerstaat
- Impact van NPM : Gemengde Balans
 - ⇒ Meten van effecten is zeer lastig
- Dysfunctie van NPM(neveneffecten) => in deze fase zitten wij nu
 - ⇒ Diverse effecten van prestatie-fobie en –metingen : is de norm niet heiliger dan het doel?= prestatiemetingen zijn vaak onnodig: belangrijke dingen kan je niet meten!
 - ⇒ Probleem van de politieke verantwoordelijkheid in processen van verzelfstandiging: we zoeken een schuldige en dat is de politieker
 - ⇒ Fragmentatie van de publieke sector en gebrek aan integratie en afstemming : iedereen werkt naast elkaar en niet met elkaar!
Oostende : veel bedrijven opgericht: de kritiek is dat de schepenen niet meer weten wat er in de bedrijven gebeurt
 - ⇒ Grote transactiekosten en overhead/overload door systemen van management (door contracten) : heeft het de beoogde effecten?
 - ⇒ verzwakking van de publieke ethiek (meer calculerende houding bij ambtenaren) : als je op prestatie wordt afgerekend, ga je je enkel op de prestaties toespitsen!
 - ⇒ gevolgen voor politiek –ambtelijke verhoudingen? In theorie gaan we naar contractualisering maar de dominantie van de managers neemt toe!
- Post-NPM : New Public Governance

- ⇒ Terug naar meer coördinatie en centrale aansturing en controle
- ⇒ Effecten van deregulering : hernieuwde visie op de rol van de overheid in relatie tot markten
- ⇒ Specifieke meerwaarde van de overheid
- ⇒ Zoektocht naar nieuwe verhoudingen tussen overheid, markt en middenveld (npg)
- ⇒ “digital- era governance” (Dunleavy) => npm besteed weinig aandacht aan de opkomende ICT als managementinstrument
- Governance
 - ⇒ Relatie tot markt : regulering, marktmeester,...
 - ⇒ Relatie tot bedrijven : publiek-private samenwerking
 - ⇒ Relatie tot het middenveld : samenwerking, netwerking
 - ⇒ relatie tot burger : van kiezer(bureau)/klant(npm) => coproductent(npg)

➤ **Hoofdstuk 13 : Goed Bestuur**

- Sigma: economisch (npm)=EEE
 - ⇒ Scherp en doelgericht(producten)
- theta: democratisch (bureaucratisch)= RRR
 - ⇒ eerlijkheid en rechtvaardigheid(processen)
- lambda: systemisch : betrouwbaarheid/kwaliteit
 - ⇒ Robuust en veerkrachtig(systeem)
- Soms staan deze 3 waarden tegenover elkaar/in conflict : je moet voortdurend balanceren tussen verschillende verwachtingen
 - ⇒ => **maatstaven moet je kennen!**
- Sigma(3^Es = economie, efficiëntie en effectiviteit)
 - ⇒ Doelgericht : strategische planning (scherpte, doelgerichte) : weten we waar we naartoe willen?
 - ⇒ Effectiviteit : bereiken van dat doel
 - ⇒ Efficiëntie : balans tussen kosten en baten : kan zijn dat een beleid effectief is maar zeer inefficiënt
 - ⇒ zuinig : spaarzaam maar zo goedkoop mogelijk
 - ⇒ gecoördineerd : de kostprijs van het samenwerken , is alles wat op elkaar afgestemd binnen de overheid
 - **Figuur kunnen interpreteren en gebruiken**
 - Kinderopvang : Gent => sociaal economische factor (als veel mensen werken, is er veel opvang nodig) => grotere nood die geformuleerd wordt door : politiek, gezinsbond, verenigingen.
=> Systeem : de stad gent gaat bepaalde objectieven stellen : sluiten de objectieven aan bij de “needs”?
=> inputs : wat hebben we nodig aan middelen om de objectieven te bekomen => activiteiten : 4 centra openen => output : 1000 extra kinderen opgevangen na x-aantal jaar => bepaalde outcomes(13+14) => kinderopvang is beter (effect in de samenleving) => alles begint opnieuw

Kosten+baten => efficiëntie (4->6) (grijze is het politieke systeem)

!! op elke schakel kan er van alles misgaan !!

Van Dooren en Bouckaert (2010) : input-output model

- ⇒ Kleine of grote overheidsbeslag
 - Ook in landen waar er een hoog % van BBP naar de overheid gaat , die ook efficiënt zijn!
 - Zonnepanelen : stoppen die handel!
- ⇒ Theta-waarden : principes behoorlijk bestuur
 - Integriteit, rechtvaardigheid
 - Transparant (openheid)
 - Openbaar (juridisch afdwingbaar: waar je recht op hebt)
 - Inspraak en participatie
 - Klantgericht : manier waarop de loketten zijn georganiseerd : mystershopper (iemand die zagezegd komt gebruik maken van de diensten)
 - recht-belangen beschermend : je hebt niet gekregen waarop je recht had : je hebt recht op vanalles
 - accountability (verantwoording) : het afleggen van verantwoording
 - => GAS-Boetes (pag 318)
 - Rechtmatig
 - rechtsgelijkheid
 - rechtszekerheid
 - de 3 R'ren
 - juridische visie : dit kan je niet stoppen (zonnepanelen)

⇒ Lambda-waarden : systemische kwaliteit

- Vertrouwen
- de overheid als een betrouwbaar systeem dat stabiliteit verzekert, crisissen aankan, zich kan aanpassen, kan leren uit fouten
- overheid als betrouwbaar baken : anticiperen op verschillende problemen : er niet mee bezig zijn is falen!
 - “ a government for all seasons”
- Lambda- waarden
 - redundatie (monopolies binnen de overheid vermijden)=> overbodigheid : soms is inefficiëntie niet zo slecht; wat op het eerste zicht niet efficiënt lijkt, kan toch nog efficiënt worden : als 1 systeem platvalt, is het beter dat je meerdere systemen hebt, die de fouten van de andere kunnen opvangen
 - diversiteit (verschillende soorten aanpak stimuleren : territoriale decentralisatie: bij kans armoede mogen alle gemeenten zelf kiezen hoe ze het aanpakken; en ze zien dan wel wat er goed werkt = monopolies)
 - robuust (betrouwbaar, zekerheid bieden van basisvoorzieningen)
 - integratie (meerwaarde door verwevenheid)
 - open en lerend (aanpassingsvermogen, innovatief...)

⇒ verhoudingen tussen de kernwaarden

- op het niveau van het maatschappij brede systeem
 - drie groepen kernwaarden hebben elkaar nodig
 - (eerst lambda-dan theta en dan sigma)
 - bepaalt verschillen tussen landen
 - congo is een failed-state en dus moet je niet over de theta waarden beginnen als je een goede basis hebt!
- op het niveau van concrete maatregelen
 - mogelijke conflicten door dominantie van bepaalde kernwaarden (P388-P390) : te zeer inzetten op proceskwaliteiten kan de doelmatigheid tenietdoen;doelmatigheid kan tot onbetrouwbaarheid leiden

⇒ Tijd en ruimte

- balans tussen de waarden is tendele ruimtelijk en dus cultureel bepaald
- evolutie in de tijd ; belangrijker worden van bepaalde waarden
- evolutie in tijd en ruimte : als gevolg en maatschappelijk en politieke debat.

⇒ Oefeningen op kwaliteitsmaatstaven in het openbaar bestuur

- België haalt de normen inzake uitstoot van CO² niet tegen 2030
=> sigma : effectiviteit(kan ook lambda waarden-robuust) => ja dit kan ook! Goede redenering!
- Voor de aanpak van kansarmoede is lokaal maatwerk nodig
=> lambda -diversiteit
- Deradicaliseringsmaatregelen vragen samenwerking tussen gemeenten, onderwijs, politie en justitie
=> lambda –integratie ; sigma -coördinatie
- Per ziekenhuis kan de patiënt bekijken hoe kwaliteitsvol elke soort behandeling is
=> theta-klantgerichtheid ;
transparant/openheid/openbaarheid
- Na de orkaan Katrina (New Orleans) is het crisismanagement in de USA grondig aangepast
=> lambda –leervermogen;adaptatievermogen
- Minister Galant wil voorstellen van burgers inzake mobiliteit
=> theta – inspraak en participatie
- In het Vlaams parlement licht de VRT de plannen mbt de nieuwsdienst toe
=>theta – transparantie; accountability
- Culturele instellingen dagen Gatz voor de rechter wegens woordbreuk
=> theta –recht en belangenbescherming
- De kosten van de groenestroomcertificaten staan niet in verhouding tot de baten
=>sigma -efficiëntie
- Hilary Clinton moet haar mails ter beschikking stellen
=> theta –openbaarheid

○ Tekst van Flipje

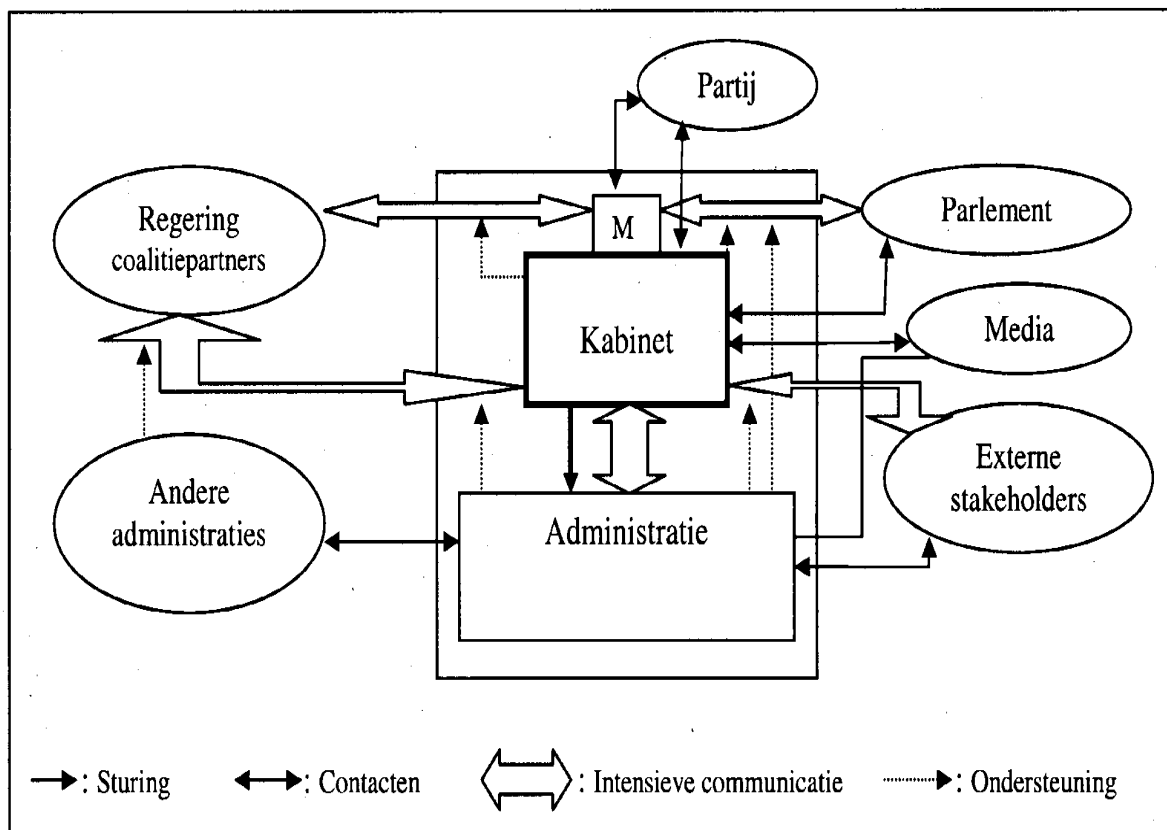
⇒ Bruto Binnenlands Product

- Men focust zich altijd op het cijfer 54,9% => het grootste deel van dit bedrag gaat maar 1/3 echt naar de overheid in de klassieke betekenis ; de andere gaan naar social uitgaven, onderwijs,subsidies aan de bedrijven etc..
- bbp meet alle geproduceerde goederen en diensten binnen een land op 1 jaar tijd => gebrekkig meetmiddel; maar toch gebruiken we het constant
- overheidsbeslag : wat is de return voor de samenleving? Het is niet omdat het niet berekent kan worden dat het niet waardevol is!
- Als je de zwarte-markt zou meerekenen in het bbp zou je niet meer moeten besparen en zou het overheidsbeslag dus verlagen.

- De hervormingen moeten nog starten?? => neen dit is al bezig! heel weinig mensen hebben zicht op de reële veranderingen binnen de overheid.; steeds meer contractuele en geen statutaire overheidsambtenaren.

➤ **Hoofdstuk 5 : De Federale Overheid**

- Bevoegdheden
 - ⇒ zes rondes van staatshervormingen
 - ⇒ centrifugaal => weg van de centrale overheid => meer bevoegdheden voor de gemeenschappen en gewesten
 - ⇒ residuaire bevoegdheden : waar de centrale overheid zich zou moeten bezighouden : op dit moment is dit niet duidelijk afgelijnd
 - ⇒ kern van de federale bevoegdheden
 - gezagsdepartementen
 - economisch beleid (europeanisering)
 - sociale zekerheid
- politieke organisatie
 - ⇒ tweekamerstelsel
 - ⇒ veranderende rol van de senaat
 - ⇒ koning enkel nog op federaal niveau (koning = regering)
- uitvoerende macht
 - ⇒ regering : ministerraad en kernkabinet
 - ⇒ bijzondere rol van de eerste minister
 - ⇒ toegewezen bevoegdheden en daarbinnen uitvoeringsbesluiten
 - ⇒ ambtenaren werken voor de uitvoerende macht
 - ⇒ politieke samenstelling (rol van de kabinetten H10)
 - ministerieel kabinet vandaag
 - elke minister heeft een kabinet
 - persoonlijke medewerkers van de minister
 - als de minister ontslag neemt, dan nemen alle kabinetsmedewerkers ook ontslag
 - => geen ambtenaren!
 - Elke minister heeft er x-aantal (ongeveer 30-40)
 - Vanuit de partijen/experten/ ambtenaren/ academici

- **manifeste(beleids-)functies** : braintrust, sluis belangengroepen, besluitvorming, woordvoering, coalitie-overleg (IKW's), communicatie & consultatie, dienstbetoon = de relatie met de kiezer etc.
- **Latente functies**: kweekschool politici, springplank, politieke controle op Minister

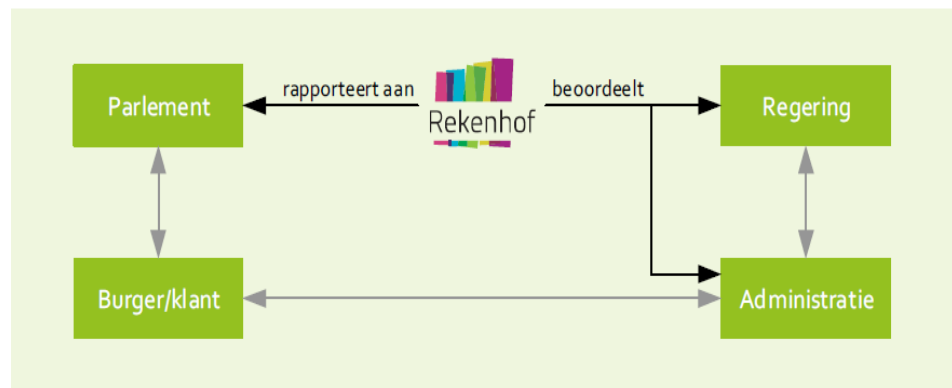
- Relatie tussen kabinet en administratie is niet altijd even goed => vaak een hele gespannen verhouding; hangt af van de minister en de sterkte van het kabinet
- in theorie bereidt het kabinet de zaken voor voor de minister, terwijl de administratie er niet is op gericht om de minister goed te laten scoren!
- Historisch gezien heeft de praktijk van de partijpolitieke benoemingen er voor gezorgd dat de kabinetten zijn ontstaan (administratie heeft andere kleur dan de minister => kabinet)
- Dit is op federaal niveau maar ook op Vlaams niveau / en in bepaalde grote steden zoals Gent is dit ook wel goed uitgebouwd.

⇒ Raad van State

- **Administratieve rechtshandelingen** : beslissingen van de uitvoerende macht(p.130) => je kan tegen de besluitvormingen van de uitvoerende macht in beroep gaan bij de Raad van State => geen beslissingen van parlementen

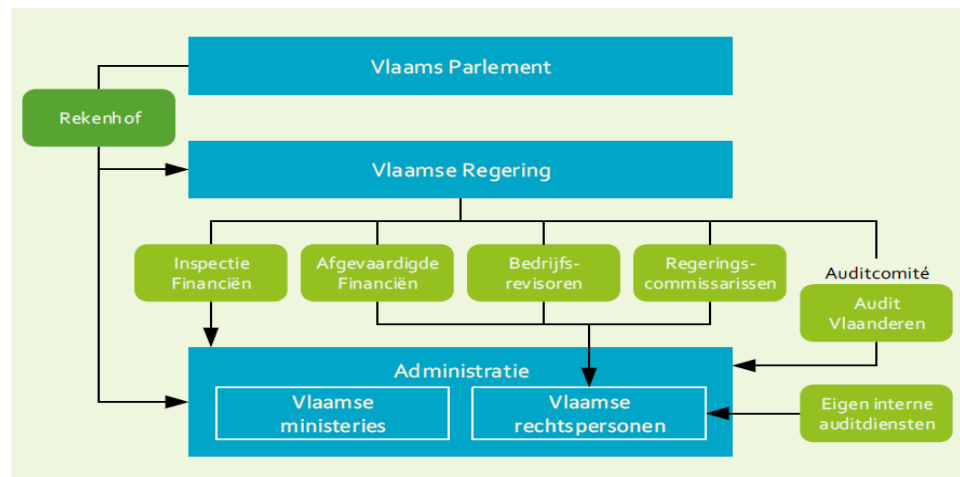
- ⇒ Grondwettelijk hof
 - Geschillen tussen overheden of overheden en burgers
 - Schorsingen en vernietigingen van wetten en decreten en ordonnances (Brussel)
- ⇒ Rekenhof
 - Onafhankelijk controle op inkomsten en uitgaven
 - wetmatigheid en doelmatigheid (sedert 2001 : NPM)
 - onderzoek van de begroting voor ze worden uitgevoerd

Figuur 1 – Schematische voorstelling publieke sector en positionering Rekenhof

- beoordeelt de regering en rapporteert aan het parlement dat de regering moet controleren!
- Controleren ook het functioneren van de administraties

Figuur 3 – Controle op de Vlaamse overheid

- Rekenhof controleert de regering en rapporteert aan het parlement => deze rapporten worden vaak gebruikt door de parlementen om de regeringen te controleren

- ⇒ ombudsman (nl & Fr)
 - tweedelijnsdienstverlening => eerst klacht neerleggen bij de betrokken dienst => als je daar niet genoeg/juiste info krijgt
 - alleen voor de federale overheid

-

- administratieve organisatie => lijndiensten

- FOD (officiële schema maar niet het juiste => minister + kabinet!)

- Openbare instellingen van sociale zekerheid
 - ⇒ verzelfstandiging (agentschappen) en medebeheerd door private partners
 - ⇒ instrument van de bestuurovereenkomst (npm)
 - Ziekte- en invaliditeitsverzekering
 - Arbeidsongevallenverzekering
 - Beroepsziektenverzekering
 - Rust- en overlevingspensioenen
 - Jaarlijkse vakantie
 - Gezinsbijslag
 - Werkloosheid
 - ⇒ OISIZ
 - in de sociale zekerheid zien we alle spaningen verankerd die we in dit land zien : kath-soc. ; vrij initiatief ; werkgevers-werknemers ; federaal-regionaal => al die evenwichten vormen ons bestuurlijk systeem